Pavsal franko 24-
P. n. Knjižnica Zg. dr. za S.H.
Koroška c. 10 Maribor
(Dolžn. izv.)

Poštnina v državi SHS paušalirana.

Posamezna številka stane 60 vinarjev.

Naročnina listu:
Celo leto . . K 50·—
Pol leta . . . „ 26·—
Četrt leta . . . „ 13·—
Zunaj Jugoslavije:
Celo leto . . . „ 60.—
Posamezne številke na štirih straneh 60 v.
Uredništvo i. upravništvo: Maribor, Koroška ulica št. 5. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Nestranski politični list za slovensko ljudstvo.

Inserati ali oznanila se računajo po K 1.50 od enostopne petitvrste pri večkratnih oznanilih — popust. —
„Straža" izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Rokopisi se ne vračajo.
Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure dopoldne.

121. številka. **Maribor, dne 29. oktobra 1920.** **Letnik XII.**

Slovensko ljudstvo!

V enem najvažnejših trenutkov Tvoje zgodovine stopa zopet pred Te Slovenska ljudska stranka. Pod zastavo Slovenske ljudske stranke si izvojevalo že veliko zmag. Strlo si svojčas birokratizem v naši deželi, položilo si pod vodstvom našega nepozabnega dr. Kreka samo temelj svoji svobodi in se svobodno odločilo za Jugoslavijo. A Jugoslavija je še brez ustave, zato je brez pravice in svobode. Zato Te Slovenska ljudska stranka kliče na veliki boj, da podnjeno zastavo izvojuješ Jugoslaviji svobodno in pravično ustavo.

Ker je slovensko ljudstvo krščansko, ker je v tej globoki veri našlo moč, da je premagalo vse nasprotnike, ker mu le ta jamči družinsko srečo, socialno blagostanje in resničen napredek, zato Slovenska ljudska stranka slejkoprej zahteva, da mora tudi naša skupna domovina in nje zakonodaja sloneti na nemajnih načelih krščanske pravičnosti in božje postave.

Žalibog, da je kmalu po prevratu 1918. l. zaobila odločilno moč v naši državi stranka, ki je že od nekdaj zakleta sovražnica teh načel, liberalna stranka. Pod vlado te stranke je politično življenje v naši nadebudni in bogati državi, za katero nas naši sosedje zavidajo, začelo propadati. Danes stojimo že na robu propada, ako se ljudstvo ne bo dvignilo in pri volitvah v ustavodajno skupščino ne pomede z jugoslovanske zemlje stranke, ki se je le skrila pod lažnjivo ime „demokratske." Pod vlado te stranke se nam je z valutno preuredbo: 1 dinar je 4 krone — konfiscirala dve tretjini ljudskega premoženja. Vsled verižništva pod zaščito gospodujočih krogov dan za dnem strahotno narašča draginja. Carinarstvo je vzrok, da propadajo v skladiščih kupi blaga, ljudstvo pa nima živil, obleke in vsakdanjih življenjskih potrebščin. Od zgoraj se podpira taka korupcija; podkupljivost in brezvestnost, kakor je Slovenci nismo bili vajeni. Sedaj so naložili našemu ljudstvu še strašne davke, ki jih bodo morali nositi kmet, delavec, obrtnik in uradnik, kapitalisti pa si bodo dalje kupičili milijone. Če bo šlo tako naprej, bo ljudstvo popolnoma obubožalo. Ker se je začasni parlament temu začel upirati, ga vlada kratkomalo prezira in sama dela, kar hoče. Če ljudstvo samo ne izpregovori, se nam obetajo še hujši časi.

Vsled nesrečnega vladanja zadnjih dveh let pa smo izgubili Koroško in je Primorska v nevarnosti. Slovesno izjavljamo, naj nas čujejo naši bratje, ki ječe pod tujim jarmom, da ne bomo mirovali, dokler ves slovenski narod, ki je danes razkosan na tri dele, ne bo združen po načelu samoodločbe pod Jugoslavijo. A zato mora past vlada lažidemokratov!

Slovensko ljudstvo!

Ti si poklicano, da rešiš to državo, da jo iztrgaš iz krempljev dosedanjih mogotcev, da ji daš ustavo, ki bo to državo povzdignila pred vsem svetom, na drugi strani pa zajamčila Tebi Tvojo narodno jezikovno in kulturno svobodo.

Prva točka tega osvobodilnega programa, s katerim naša stranka stopa v boj, je enotna samouprava za celo Slovenijo kot zgodovinsko in gospodarsko enotno pokrajino. Zato zahtevamo avtonomijo Slovenije s skupščino in njej odgovorno pokrajinsko vlado, ki naj opravlja tudi posle državne uprave v deželi. Pokrajinska skupščina imej zakonodajno oblast, v kolikor ni izrecno pridržana skupnemu parlamentu. Pokrajinska vlada pa bodi, v kolikor upravlja posle državne uprave, le-tej odgovorna.

Kar se tiče zunanje politike, se bosta naš ugled in naša moč nasproti sosedom dvignila le tedaj, ako se naša država od vrha do tal demokratizira. Armada naj bo v službi ljudstva. Taka armada bo najboljša bramba domovine! O miru in vojski naj se ne sklepa brez ljudstva in njegovih zastopnikov! Ljudstvo nosi ob vojski največja bremena, zato naj ima ljudstvo prvo besedo, ko se odločuje vojska ali mir. Vojaška služba naj se kar najbolj skrajša. Vojna uprava bodi vseskozi pod nadzorstvom parlamenta. Proč z imperializmom in militarizmom, a svoboden bodi Jugoslovan na svoji zemlji!

Kakor vedno se obrača SLS tudi sedaj najprej na naše kmetsko ljudstvo:

Slovenski kmet!

Desetletja in desetletja si imel v Slov. ljudski stranki najodločnejšo in najzvestejšo zaščitnico svojih pravic. Prepregla je deželo z zadrugami, izvedla kmetsko gospodarsko zakonodajo, osvobodila Te oderuštva in Ti pridobila odločilno moč in besedo v javnem življenju. Potem si stopil v državni zbor, ker so bile Tvoje koristi vedno na prvem mestu naših zahtev. Danes Te pozivlja Tvoja stranka, da voliš može, ki so Tvoji sinovi, da v ustavodajni skupščini zastopajo Tvoje želje in zahteve. Zemlja naj bo last tistega, ki jo obdeluje, in nihče drugi naj nima do nje pravice! Najbolj tare danes slovenski kmetski stan konkurenca z ostalimi bogatimi pokrajinami Jugoslavije. Zato so najhujši sovražniki našega kmeta danes takozvani „neodvisniki", ki so zanesli razdor v vrste slovenskega kmetskega ljudstva in capljajo za „demokrati", stranko slovenskega kapitala, izkoriščevalcev in vojnih dobičkarjev. Trdno zaupamo v zdravi zmisel našega kmeta, da se ne bo dal od svojih sovražnikov razcepiti, in da bo šel z združenimi močmi v boj pod zastavo svoje ljudske stranke. Zakaj ta mu hoče priboriti samovlado v slovenski deželi, ko hočejo njegovi lažni-prijatelji prodati njegove koristi centralizmu.

Delavsko ljudstvo!

Slovenska ljudska stranka, ki načelno stoji na stališču socialne pravičnosti in dolžnosti vseh do dela, je od svojega početka brezobzirno branila siromaka in trpina. Ne navezana na nikogar, razen na svoja načela in svojo vest, je zahtevala enake socialne pravice za vse. Zajamčujoč zasebno last, v kolikor ni v kvar koristim družbe, nalaga Slov. ljudska stranka socialne dolžnosti vsem, da ne bodo eni na račun dela in trpljenja drugih državo v svoj osebni prid izkoriščali.

Odklanjajoč reakcijo, ki jo namerava z železno roko uvesti vladajoča klika, bo Slovenska ljudska stranka neomajno stala za popolno koalicijsko svobodo delavskega stanu, da se bori zoper svoje izkoriščevalce, za socijalizacijo produkcije, za socialno zavarovanje bolnih, brezposelnih in ostarelih. Gromadni boj zoper kapital pa se ne bo dal uspešno izvesti, ako se bo delavstvo cepilo med socialiste in komuniste, od katerih so prvi dejansko pokazali, da ne znajo nič pozitivnega ustvariti, drugi pa stremijo za svetovno revolucijo, ki bi Evropo izpremenila v pogorišče, morišče in puščavo, kjer bi kraljeval glad — da ne govorimo o „narodnih socialistih, ki so zgolj pomožni bataljon demokratske buržuazije.

Slovenski obrtnik!

Na svojih veličastnih katoliških shodih so naši obrtniki zasnovali popoln obrtni program. V tem smislu je stranka vedno uspešno delovala in priborila potom zakonodajstva velike vspehe za razvoj obrtnega stanu. Obrtni stan trpi pod pezo velekapitala, ki ga ogroža in skuša popolnoma ugonobiti. Stranka bo delovala na to, da se obrtni stan potom trdne gospodarske zadružne organizacije osamosvoji in da se mu potom posebnega obrtnega prava zagotove predpogoji zdravega razvoja.

Obrtniki ne morejo iti s kapitalistično stranko, še manj s strankami, ki postavljajo v ospredje razredno stališče. Zato bodo obrtniki, kakor dozdaj, tudi pri volitvah v konstituanto korakali vzporedno z drugimi stanovi v vrstah Slovenske ljudske stranke.

Slovensko razumništvo!

Kakor drugi stanovi, tako trpi danes tudi takozvani inteligent pod neznosnimi razmerami. Postal je proletarec! Kljub temu je tudi njemu država mačeha in mu ne privošči niti modernim načelom odgovarjajoče pragmatike, pač pa zahteva od njega, da bodi slepi izvršitelj njenih protidemokratičnih naredb in nakan. Slovenska ljudska stranka Vas pozivlja v boj zoper take razmere in dobro vedoč, kako je slovenski inteligent vedno cenil slovenski jezik, slovensko kulturo, ravnopravnost slovenstva, se nadeja, da ji boste tudi Vi pomagali strmoglaviti sedanji režim, ki hoče izbrisati slovensko ime. In vendar vemo, da se bode država, ki je najdražje, kar imamo in ki jo moramo čuvati kot zenico očesa, le tedaj krepko in zdravo razvijala, ako se ne uničijo zgodovinsko-kulturne nastale posebnosti našega plemena.

Odločno odklanjamo kulturni boj proti veri in cerkvi, hočemo prijateljskega sodelovanja s pravoslavnimi in mohamedanskimi brati, zahtevamo popolno svobodo vseh ver in cerkva.

Z vsemi silami se bomo borili, da se bodo naši otroci poučevali v krščanskem nauku in duhu ter da bo zakonsko življenje kristjanov uravnano po zakonih njih vere in cerkve.

Za samoupravo Slovenije, za staro pravdo kmetskega, delavskega in obrtnega stanu, proti korupciji, za svobodo in pravico — slovensko ljudstvo z nami v boj!

Vodstvo Slov. ljudske stranke.

LISTEK.

Poulične slike iz Cikage.

Priobčil Rev. Jeronim Knoblehar.

(Dalje.)

Sedaj kaj drugega. Prijatelj me opozori v vlaku na moža, ki puši tobak iz pipe: „Vidite fajfco ima?" mi reče. Gledam: „Saj res, prirezanemu koruznemu storžu je podobna. saj se je še koruzno zrnje drži." Poduči me prijatelj, da se dobi taka fajfca za 10 centov in je pri ljudeh zelo priljubljena, ne ubije se, če pade na zemljo, ni vroča in tobaku daje poseben, prijeten okus. Poskusite doma napraviti kaj podobnega, saj še raste menda koruza v starem kraju in tobak saditi vam je sedaj dovoljeno.

Omenil sem že, da napravlja Chicago utis nedovršenega dela. Okoli 16 nadstropnih stavb se stiskajo lesene hiše z enim nadstropjem, če se sme tako reči, ker je pri mnogih pritličje po poldrugi meter in še več pod cestno gladino, toraj pritlikavec zraven velikana. Kakor pa nareja lesena hiša, utis beračije, če tudi njen posestnik ni vselej siromak, — in 16 nadstropna palača utis oholega mamonizma, tako razveseli oko s klasiki seznanjenega človeka ulica prekrasnih vil v rimskem slogu. Zdi se mi, da gledam ulice v Pompeju z rekonštruiranimi klasiškimi stavbami, ko grem mimo Jackson-parka skozi Michigan-Avenue ali State-Street na njunem koncu. Vila pri vili, vsaka drugačna, pa vsaka v čistem rimskem slogu s portikom, lepimi stebrnimi lopami, ravnimi strehami, z bogatimi klasiškimi okraski okoli, ali saj v ospredju pa je zelena tratica, kjer sede, leže, se smejajo, krampljajo na večer v hladu, sami — nigri.

Nehote zastane človeku korak v pričakovanju, zdaj, zdaj se bodo odprla vrata in bo to črno, smejoče se ljudstvo planilo po koncu ter z globokim poklonom sprejelo skozi vrata stopajočega rimskega patricija v beli togi v spremstvu svojih klijentov.

Slika zgine iz domišljije, ko pokuka skozi vrata — stara grda zamorka, hišna gospodinja.

Te prekrasne rimske vile na omenjenih cestah in še drugod so posest ali vsaj v najemu nigrov. Belokožci se selijo proč od njih, boječi se njih nesnage in njih sovraštva do bele rase.

Okrutna sužnost je v črncih pustila čut nezaupljivosti, maščevalnosti, pa tudi podle hinavščine in pasje ponižnosti in pohotnosti. V črncih vedno tli iskra poželjenja po osveti za stoletno trpljenje. Tu pa tam izbruhne sovraštvo do belokožca, izzvano od dejanskega ali tudi le navideznega nasilja. če tudi le belih pobalinov nad črnimi.

Malo pred mojim prihodom v Chicago so se stepli beli in črni otročaji za prazni nič: beli so zmagali in vrgli nekaj črnih v mičiganski mestni kanal, kjer bi bili seveda potonili, da jih niso rešili starejši nigri. To je bilo povod ogorčenju nigrov nad belimi sploh, začel se je nered, pretepi, poboji med obema rasama, pri katerih je bil ubit tudi povsem nedolžen slovenski delavec na poti v tovarno na delo. Vlada je morala razglasiti obsedno stanje in preki sod nad celim mestnim oddelkom v južni Chicagi, kjer stanujejo nigri. Sedaj je zopet mir do prihodnjega izbruha, ki se bo po mnenju resnih poznavalcev

Samostojna in zadružništvo.

V vsaki državi pospešujejo kmetske stranke najbolj zadružništvo in sicer radi tega, ker je zadružništvo najuspesnejše sredstvo za gospodarski napredek kmetskega ljudstva in ker je zadružništvo edino v stanu odpraviti denarno in blagovno oderuštvo. Samostojna kmetijska stranka, katera hoče biti edino zveličavna za kmetsko ljudstvo, pa je takoj iz početka zavzela glede zadružništva neko čudno, mirno tako rečemo, zadružništvu neprijazno stališče. Vzrok temu dejstvu je, da so voditelji te stranke po večini podeželski kramarji, gostilničarji, mešetarji, prekupci in ljudje, kateri so proti visokim obrestim in drugim dobrotam nudili kmetu pomoč v sili in so še danes jezni, da je zadružništvo njihovemu kmetu škodljivemu početju napravilo konec. Vsi stanovi, delavski, uradniški, obrtniški, meščanski in ne v zadnji vrste kmetski stan skuša potom nabavnih in prodajnih zadrug doseči ugodnejši nakup svojih potrebščin in boljšo prodajo svojih pridelkov oziroma izdelkov iztega razloga, ker pri zadrugah odločuje ljudstvo, ne pa kapital, edina Samostojna kmetijska stranka skuša potom delniške družbe Ekonom, potom kapitalističnega podjetja, pri katerem bodo največ zaslužili kapitalisti, pomagati kmetskemu stanu. Ker so radi delovanja tega Ekonoma, katerega pa niso upali pred volitvijo niti konstituirati, to se pravi izvoliti načelstvo in nadzorstvo, jako nevoljni pristaši stranke in ker ti pristaši kažejo na plodonosno delo zadrug na deželi kakor tudi v mestih, ker ne morejo samostojneži pokazati nobenega zadružnega dela, zato skušajo v nič devati zadružno delo, katero so izvršili pristaši Slovenske ljudske stranke in povzdigovati v deveta nebesa delovanje političnega kameleona Pirca in očeta kandidata Samostojne stranke Mihaela Vošnjaka.

„Kmetijski list“ z dne 21. oktobra t. l. je prinesel nek zagovor, v katerem se trdi, da nima Slovenska ljudska stranka nobenih zaslug za zadružništvo, ampak poleg M. Vošnjaka le ravnatelj Pirc. V celjskih zadružnih krogih, tudi v liberalnih, je ta trditev zbudila opravičeno veselost. Priznati se mora, da je Miha Vošnjak ustanovitelj velikih mestnih posojilnic, katere so za prvo silo zadoščale. Ako bi ostalo pri teh posojilnicah, katere so po večini molzne krave liberalnih advokvtov, bi se kmetu v Sloveniji tako godilo kakor kmetu v Medjimurju, kjer plačuje še dandanes 14% obresti za posojila. Potrebno je bilo misliti na ustanovitev kmetskih posojilnic po deželi, katerim pa je M Vošnjak in ljudje, ki so ž njim delali vedno nasprotoval. Da te mestne posojilnice niso prikladne za kmetske razmere in da nimajo kmetje pri njih nobenega vpliva, ampak le advokati in mestna gospoda, nam kažejo odbori mestnih posojilnic v Ljubljani, Kranju, Celju, Ptuju, Mariboru, Brežicah itd. Da je zadružna organizacija, kateri je načeloval M. Vošnjak, začela tudi ustanavljati kmetske posojilnice, ni njegova zasluga, ampak zasluga g. Jošta, kateri je ustanovitev teh posojilnic iz političnih razlogov pospeševal. Če se že govori o zaslugah M. Vošnjaka, se gotovo z ravno isto, če ne z ozirom na kmetski stan večjo pravico, mora govoriti o zaslugah dr. Kreka, kateri je v Sloveniji ustvaril kmetsko zadružništvo. Da so pa njegovo delo podpirali le pristaši Slovenske ljudske stranke, je zelo značilno za takratne liberalce, kateri niso marali kmetskih gospodarskih organizacij. Delo dr. Kreka je dalo podlago za nadaljno gospodarsko delo v Sloveniji. Kakor v drugih deželah so se tudi pri nas nekatere zadružne naprave, kakor n. pr. konzumna društva ponesrečila. Temu pa ni krivo ne zadružništvo kot tako, ne Slovenska ljudska stranka, ne zadružni voditelji, ampak takratne razmere in grozno nasprotovanje ljudi, ki so danes voditelji Samostojne kmetijske stranke. Pribiti pa moramo, da so bile izgube malenkostne in da je ljudstvo le malo ali pa nič izgubilo, v spomin pa moramo poklicati samostojnežem milijonske zgube pri polomu Glavne posojilnice, Trgovsko obrtne zadruge v Gorici, Posojilnice v Soštanju, katere so vodili odvetniki in mestna gospoda in katerim ni kmet nasprotoval kakor mestna gospoda in podeželski kramarji in prekupci, sedanji samostojneži, nekdanjim konzumnim društvom. Pribiti moramo, da so bile Glavna posojilnica, Trgovsko obrtna zadruga in Posojilnica v Soštanju v organizaciji, katere predsednik je bil Miha Vošnjak in so se za časa njegovega predsedstva špekulacije v omenjenih zavodih godile, na um pa nam ne pade za milijonske zgube delati odgovornega predsednika ali liberalno stranko ali trditi, da nima M. Vošnjak nobenih zaslug. Glede zadružne centrale moram povdarjati, da je ista delo dr. Sušteršiča, katerega je Slovenska ljudska stranka, ker je bila njegova politika v kvar narodu, odstavila, ne pa delo Slovenske ljudske stranke. Ravnatelj Pirc, kateri je v najožji zvezi s člankom v „Kmetijskem listu“, sam prav dobro ve, da je hotel dr. Sušteršič potom zadružne centrale najbolj škodovati Slovenski ljudski stranki in da se ni vstrašil nobenega sredstva v dosego svojega cilja. Slovenska ljudska stranka ima in je imela z zadružno centralo ravno tako malo stika kakor g. Jamnik ali dr. Božič, moramo pa v spomin poklicati g. ravnatelju Pircu, da je bil on isti, ki je navdušeno pozdravljal ustanovitev zadružne centrale na njenem ustanovnem občnem zboru in dal isti prostora v listu „Kmetovalec“ za objave. Ljubljanski listi so takrat to dejstvo primerno ožigosali in bo zelo priporočljivo za kandidaturo g. Pirca, ako se takratni članki oziroma notice ponatisnejo. Da se more delo Pirca za kmetski stan prav presoditi, se mora poleg koristi, katere je kmetski stan dosegel po njegovem delu, za katero delo je bil prav dobro plačan kot ravnatelj Kmetijske družbe, tudi v poštev vzeti velikanska škoda, katero je on povzročil kmetskemu stanu. Ako bi se koristi in škoda mogla s številkami natančno označiti, bi brž čas bila škoda znatno večja ko koristi. Spominjamo se na dolgoletni boj liberalcev proti kmetskemu zadružništvu, katerega je vodil, četudi poslužujoč se drugih ljudi, ravnatelj Pirc, spominjamo se njegove nelepe vloge pri ustanovitvi zadružne centrale, kjer je dajal potuho delu, kojega namen je bil uničiti dobro razvito kmetsko zadružno organizacijo, spominjamo se njegovega sedanjega delovanja pri Samostojni kmetijski stranki. Pirc je bil od nekdaj liberalec in kot tak je v prvi vrsti imel pred očmi liberalne interese. Bil je pripravljen za te interese žrtvovati kmetske koristi, samo da bi on prišel kvišku in dosegel kako višjo mesto ali čast. G. Pirc piše v „Kmetijskem listu“, da so mlekarske zadruge najbolj pozitivne organizacije slovenskega poljedelstva in da je ustanovitev istih njegova zasluga. „Kmetijski list“ in menda tudi Pirc da nes ne vesta, kar ve vsak otrok na Kranjskem, da so danes mlekarske zadruge najmanj pozitivne zadruge na Kranjskem in bi lahko mi, če bi hoteli, kakor to dela g. Pirc, brez ozira na resnično stanje in razmere trdili, da je g. Pirc kriv, da mlekarske zadruge ne delujejo. Resnici na ljubo pa povdarjamo, da je bil g. Pirc ustanovitelj mlekarskih zadrug, da pa je ravno Slovenska ljudska stranka, katero Pirc tako v nič devlje, bila tista, ki je na Kranjskem v deželnem zboru izposlovala velike kredite za to, da so se te zadruge moderno uredile, da so se nastavili deželni strokovnjaki, da se je ustanovila mlekarska šola. Pirc je bil ljubosumen na vsakega kmetijskega strokovnjaka na Kranjskem. Pirc sam ni mogel vsega izvesti, a kljub temu je nasprotoval vsakemu strokovnjaku. Da ne bodo samostojneži previsoko cenili Pirca, moramo opozoriti na to, da je duša vsega delovanja za prospeh kmetijstva bil pokojni poslanec Slovenske ljudske stranke Povše, kateremu se ima Pirc največ zahvaliti, kar vedo vsi kmetijski strokovnjaki na Kranjskem in da bi mnogo stvari niti ne prišlo v rešitev, ako bi Slovenska ljudska stranka na pobudo poslanca Povšeta ne storila najbolj energičnih korakov na Dunaju. Ker je izvršitev raznih kmetijstva se tičočih zadev, katere je izposlovala Slovenska ljudska stranka pripadla v Kmetijski družbi ravnatelju Pircu, zato si on sedaj lasti vse zasluge.

Ako imajo samostojneži res srce za kmeta, potem morajo uvideti, da ni kmetu v korist v nič devati delovanje Slovenske ljudske stranke, katero je vršila v korist kmeta desetletja nesebično kljub največjemu boju z zastopniki meščanstva kakor tudi z raznimi oderuhi na deželi, potem morajo sami začeti boj proti oderuštvu v vsaki obliki. Ako pa začnejo ta boj, potem bodo morali izginiti iz vrst samostojne večinoma njeni sedanji pristaši, od nekdaj zakleti sovražniki zadružništva, in potem bo Samostojne konec.

---

razmer med belimi in črnimi tu v Ameriki začel enkrat z moderno špartakijado, ker med nigri po malem vedno vre.

Michigan-Avenue, prekrasna cesta ob jezeru, 35 kilometrov dolga. — Na njeni levi strani najlepše stavbe, banke, veletrgovine, klubne hiše, restavranti, palače bogatinov sredi obširnih parkovih nasadov; na desno zeleno bližčeča se vodna gladina mičiganskega jezera, ki je le eno petino manjše nego jadransko morje.

Lake Michigan je 560 km dolgo, 135 km široko, površje meri nad 60 tisoč kvadratnih kilometrov.

Dalje prihodnjič.

Volilci, pristaši Kmetske zveze slovenjbistriškega okraja.

Dne 21. novembra po pozni božji službi bode v Slovenski Bistrici velik volilni shod za celi okraj. Govorijo kandidati Kmetske zveze. Pripravite vse za veliko udeležbo!

Politični pregled.

Jugoslavija.

Regent Aleksander je odpotoval preko Soluna v Atene, da prisostvuje pogrebu grškega kralja. Regent ostane v Atenah dva dni. Politični krogi v Beogradu pripisujejo temu regentovemu potovanju v Grčijo veliko važnost. Govori se celo o personalni uniji med našo državo in Grčijo. Poleg regenta se bo udeležil pogreba grškega kralja tudi naš vojni minister Jovanovič kot zastopnik vlade.

Pogajanj med Jugoslavijo in Italijo menda še ne bo tako hitro, ker namerava baje Italija atako novih zahtev kakor: suverenost Reke, ki bi imela teritorijalen spoj z Italijo, otoke Vis in Čres zahteva Lah za-se, v Sloveniji in Istri naj ostanejo meje po londonskem paktu.

Italija.

Francija zahteva od Italije 30 milijonov frankov odškodnine za one stvari, ki jih je pofatil d' Annunzio iz francoskih skladišč na Reki.

Avstrija.

Po celi Avstriji je sedaj razvita propaganda za povratek Habsburžanov. Isto gibanje za vzpostavitev habsburškega prestola kot v Avstriji je opaziti tudi na Madžarskem. Madžarski državni tajnik Štefan Kovacz je dal pri parlamentarni seji v podpis polo, ki je vsebovala oklic za svobodno volitev novega kralja. To polo je podpisalo več ministrov in poslancev. Večina za svobodno volitev kralja je dosežena. In ravno v tem času, ko krožijo po ogrskem parlamentu monarhistične pole, je odpotoval vodja dunajskih krščanskih socijalcev in bivši minister Weißkirchner v Budimpešto. Avstrijci in Madžari se bodo menda le pobratili v toliko, da jim bo zakraljeval pod skupno krono in habsburškim žezlom cesar Karel.

Avstrijo že zopet privija lakota. Prehranjevalno stanje Avstrije je obupno (sedaj ko je končan koroški plebiscit, bodo zopet prosjačili Avstrijci za kruh).

Radi slabe prehrane so stavkali dne 27. t. m. delavci južne železnice v Gradcu. Temu delavstvu so se pridružili s stavko drugi uslužbenci južne železnice. Radi te stavke je bil promet vlakov zelo omejen.

Avstrijska vlada bo tudi revidirala svoj carinski zakon in zahtevala plačevanje carine edinole v tuji valuti.

Čehoslovaška.

Čehoslovaški Nemci so začeli z grožnjami napram vladi. Združene nemške meščanske stranke in nemški socijalisti pripravljajo posebni nemški blok, ki bo zagrozil vladi z izstopom iz parlamenta, ako se ne izvede v najkrajšem času jezikovna ravnopravnost na Češkem za Nemce.

Zveza češke duhovščine je sklenila s 345 glasovi proti 60, da se ne ukloni naredbi škofov in Vatikana, ki zahtevata razpust duhovske zveze.

Angleška.

Vodstvo angleških rudarskih stavkarjev je predlagalo rudarjem, naj pričnó zopet z delom. O tem predlogu rudarskih vodstev se bo vršilo glasovanje od strani posameznih rudarskih organizacij.

Stavka rudarjev je končana. Rudarji pričnejo z delom 1. novembra in se jim zvišajo plače v iznosu 2 šilingov. Vodstvo rudarske organizacije je sprejelo odgovornost, da se zviša produkcija premoga.

Zlati zaklad Irske republike je konfisciran ob priliki neke hišne preiskave.

Rusija—Poljska.

Listine o ratifikaciji rusko-poljske preliminarne mirovne pogodbe bodo izmenjane 2. novembra v Libavi.

Sovjetska Rusija je sklenila tudi premirje z ukrajinskim generalom Petljuro.

Rusi se pripravljajo z vso naglico na zimsko ofenzivo proti generalu Wranglu. Vršijo se velike vojaške priprave in vzpostavljajo čisto nove formacije, ki bi naj nastopile proti Wranglu.

V Rusiji je že nastopila obupna prehranjevalna kriza, osobito največja ruska mesta so brez živil. Kmetje se branijo in ustavljajo oddaji živil. Sovjetska vlada grozi z oboroženim nastopom napram kmetom, ako se bodo še nadalje ustavljali oddaji potrebnih živil.

Obsedno stanje nad Moskvo že traja 2 tedna radi nemirov proti sovjetom in radi stavke, ki je izbruhnila vsled slabe prehrane.

Domača politika.

Zakaj je podpisal dr. Korošec budgetni in finančijelni zakon? Liberalno časopisje razglaša na vse pretege, da je minister dr. Korošec podpisal budžetni in finančijelni zakon. Seveda ga je podpisal, ker mu ga je predložil g. finančni minister v podpis z bistvenimi spremembami, ki so predvsem v zaščito kmetskega stanu. Da je te spremembe v finančnem zakonu izposloval dr. Kukovec, tega ne verjameta niti dr. Kramer, niti Kukovčev sluga Spindler, najmanj pa naš kmet, ki ve, da je bil dr. Kukovec proti kmetskim koristim že v deželnem zboru v Gradcu, da nas je oškodoval za Radgono, ponujal Celovcu nemško samoupravo itd. Dr. Kukovec doslej ni bil samo v škodo kmetu, ampak celemu našemu trobratskemu narodu; in ta gospod bi se sedaj naenkrat povspel do te višine, da bi se bil postavil pri finančnem ministru za kmetske koristi, ko vendar zastopa kot poslanec le liberalno uradništvo. Če že hočete pripisovati dr. Kukovcu kake zaslužne korake, potem si jih izmišljajte v korist uradništvu, ne pa kmetu. Velekapitalist in liberalni advokat dr. Kukovec ter kmetska korist bežita eden pred drugim kot tihotapec pred finacerjem.

Kako so zborovali socijalisti pri Sv. Marjeti p. Rimskih toplicah? V nedeljo, dne 10. t. m., je nameravala stranka socijalpatrijotov prirediti shod pri Sv. Marjeti. Prišla sta dva poslušalca, pa nobenega govornika. Delavci zapuščajo socijalistično ladjo, katera se vedno bolj potaplja v komunističnem morju. Edino agitacijsko sredstvo, katero še imajo, da slepijo nevedno ljudstvo, je to, da pravijo: Volite z nami, potem bo mir, ako pa volite s Kmetsko zvezo, potem bo vojska. Vprašamo gg. socijaliste: Ali je Ljenin, vodja ruskih boljševikov, ki se je še pred kratkem boril s Poljaki, pristaš naše stranke? Kje pa sta

bili gospodje socialisti takrat med svetovno vojno? Skoro v vseh državah so socijalistični poslanci glasovali za vojaške novince, za vojne kredite itd. Torej le malo bolj ponižno in ne šopirite se s pavovim perjem!

Dvoje debelih laži. Demokratski časniki ponavljajo vse vprek dvoje debelih laži, ki sta tako očividni, da se moramo čuditi brezobraznosti oseb, ki ju trdijo. Prva laž je, da je od prevrata sem usodo države vodila Slovenska ljudska stranka v zvezi s srbskimi radikalci. Prosimo! Prvemu ministrstvu je predsedoval radikalec Protič, v njem je bilo dvanajst ministrov demokratov in socialistov, ter šest iz drugih strank, naše dr. Korošec. Demokratje in socijalisti skupaj so imeli dvetretjinsko večino, demokrati sami večino. V ministrskem svetu so torej odločevali demokrati, ki so imeli v rokah tudi vsa najvažnejša ministrstva. Za njim je prišlo izključno demokratsko ministrstvo in takrat je začelo iti z gospodarstvom naglo navzdol, z draginjo pa navzgor. Slednjič je prišlo zopet ministrstvo Vesnič, v katerem imajo samo demokrati dobro polovico sedežev. Ne more se torej storiti ničesar proti demokratom. Druga laž je, da so vodstvo za plebiscitno delo imeli v rokah izključno le klerikalci in se nobenih drugih ni pustilo blizu. Ravno nasprotno! V plebiscitni komisiji v Celovcu se je nahajal menda samo eden naš pristaš, ki je pa vsled svojih kvalifikacij bil neizogibno potreben. Toda plebiscitna komisija sama je imela samo diplomatično delo in ni imela posla z agitačnim delom. Drugače so pa vsi ljudje, ki so prišli na Koroško, da tam delajo za plebiscit bili pristaši nasprotnih strank. Vsi uradniki, učitelji, narodni svetniki itd. so bili liberalci. Po sili se je trpelo zraven domačo duhovščino, ker je ni bilo mogoče izključiti. In vendar je ta duhovščina slednjič storila vse in pripeljala na glasovanje zadnjega pristaša. Povejte nam, koliko uradnikov, učiteljev, narodnih svetnikov — ne domačinov je bilo klerikalcev. Če boste nadaljevali svojo laž, bomo prisvetljevati delovanje teh agitatorjev izmed katerih ne najdete ne enega našega pristaša. Toda bilo bi bolje, da se o tem molči!

Volilno gibanje.

Komunisti v Srbiji. Kakor drugod, je nastopil razlom tudi med komunisti v kraljevini. Zmerni komunisti, na čelu jim Dragiša Lapčevič in dr. Živko Topalovič, so se oddelili od skrajnih in nastopijo z lastno listo. Na splošno se opaža, da se množica od skrajnih voditeljev obrača proti zmernejšim in verjetno je, da prevlada zmernejša struja.

Srbija. V srbski kraljevini se razvija volilni boj zelo živahno. Prejšnjega tedna je bilo čez sto volilnih shodov. Glavni boj se bije med demokrati, ki zopet nastopajo pod imeni svojih prejšnjih strančic: liberalci, naprednjaki, samostalci — in radikalci. Izgleda, da zmagajo radikalci.

Pašič v Novem Sadu. Pašič je imel v Novem Sadu, središču vojvodinskih Srbov, volilni govor in kandidira kot nosilec liste radikalne stranke za Vojvodino. Na kolodvoru je bil slovesno sprejet, shod je uspel zelo dobro, mestna občina ga je imenovala svojim častnim članom.

Lika. Po kršni Liki hodi minister Svetozar Pribičevič od sela do sela in agitira za svojo listo. Hrvatska Zajednica je brez glave. Poskusila je kompromis s frankovci, a pogajanja so se razdrla, poslednji so se nagnili k radičevcem, postavijo svojo listo in upajo dobiti več mandatov. Samo mlada ljudska stranka se giblje živahno in kljubuje prevratni agitaciji frankovcev.

Hrvaška. Na Hrvaškem je volilni boj po deželi slab. Nastopajo in se bijejo med sabo samo ljudska (katoliška) in kmečka (Radičeva) stranka. Gospodarske stranke se gibljejo malo, voditelji sede po mestih, tvorijo omizja in premišljujejo, na kak način bi rešili ta ali oni mandat.

Zagreb. V Zagrebu kandidirajo na listi Zajednice: prof. dr. Šurmin, župnik dr. Rittig, dr. Hoffer, dr. Krajač, Peroslav Paskijevič.

Število volišč v celjsko-mariborskem volilnem okrožje je razdeljeno sledeče: Celje in Mozirje 68 volišč, Brežice 54, Konjice 15, Slovenjgradec 44, okrajno glavarstvo Maribor 100, Ljutomer 58, Ptuj 70, Koroško 9, Prekmurje 33, Maribor mesto 5, Ptuj mesto 1, Celje mesto 2. Vseh volišč skupaj je v celjsko-mariborskem okrožju 459.

Dnevne vesti.

Zaradi praznikov odpade prihodnja pondeljkova številka „Straže“.

Določite vendar predstavnike za kandidatno listo! Kljub neprestanim pozivom še iz nekaterih občin nismo prejeli naslovov predstavnikov za kandidatno listo naše stranke. Zadnjikrat prosimo in pozivamo naše zaupnike, katerim smo poslali pozive, da imenujejo predstavnike, da nam ekspresno pošljejo natančne naslove dotičnih volilcev.

Izpremememba finančnega zakona. List „Narodna Politika“ poroča, da je finančni minister dovolil nekatere izpremembe finančnega zakona. Tako n. pr. bodo davek na vino plačevali samo konsumenti. Trošarina na sadni mošt odpade. Žganjekuha bo prosta do 6 izlivov v malih in do 6 izlivov v velikih kotlih. Zemljiški davek bo znižan od štirikratnega iznosa na trikratni iznos. Eksistenčni minimum bo določen na letnih 4800 K. Od električnih žarnic izpod 10 svečk se ne plača ničesar. Ukinjen je davek na kvas in na olje ne bo nobene trošarine. Ukinjen je tudi zakon o posebnih davčnih povišanjih za Slovenijo. Najvišje finančno sodišče za Hrvatsko, Dalmacijo in Slovenijo bo v Zagrebu.

V Šoštanju bo dne 7. novembra po rani maši volilni shod za župnije Šoštanj, Zavodnje in Belevode, v Šmartinu pri Velenju pa bo isti dan ob 3. uri popoldne v Društvenem domu shod za župnije Velenje, Škale, Št. Ilj, Št. Andraž in Št. Janž. Govorita kandidata M. Steblovnik in V. Pušenjak. Pričakuje se obilna udeležba iz vseh župnij.

Vransko. Pri nas se vrši shod Kmetske zveze dne 7. novembra po ranem sv. opravilu. Govori poslanec kmet Pišek.

Opozarjamo ponovno na shod Delavske zveze, ki se bo vršil v nedeljo 31. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru. Med drugimi govorniki bo nastopil tudi naš delavski kandidat Stanko Keše, rudar iz Trbovelj. Dolžnost našega delavstva je, da gre v volivni boj z vso odločnostjo za dosego svojih pravičnih zahtev. Torej delavci in delavke, vsi in vse na shod Delavske zveze!

Višji šolski svet v Ljubljani, le počasi! Šolska vodstva v Mariboru in po najbližji okolici so še le 28. oktobra popoldne, nekatera po čudni poti potom žendarmerije dobila obvestilo, da se mora 29. oktober obhajati praznik našega narodnega osvobojenja s šolsko službo božjo. Ker po najnovejši sicer ne vemo, če ravno modri naredbi po četrtkih tudi mestne šole nimajo poduka, so morali učitelji dirjati četrtek popoldne in petek zjutraj k župnijskim uradom in pa za otroci, da so jih spravili pravočasno za te službo božjo skupaj. Kako pa oni pridejo do tega, ali se znabiti kaki postreščeki zakasnega „višjega“ v Ljubljani? Kako pridejo župnijski uradi do tega, da si morajo od počasnega višjega šolskega sveta dati komandirati, da izpremenijo ves, prejšnjo nedeljo oznanjen cerkveni red? Ali višji gospodje v Ljubljani, ali bi vendar morali biti vzor in vzgled, res ne mislijo dalje, kot od nosa do ust? Drugo leto nam pa 30. oktobra naznanite, da se mora 29. oktober — praznovati!

Nemški napad pri Gornjem Cmureku. Danes, petek, 29. oktobra, bi se naj pri Gornjem Cmureku vršila dražba 15 konj, ki so jih naše obmejne straže zaplenile tihotapcem. Konje je blizu grada G. Cmurek stražil vojak-kaplar. Ponoči so se Nemci pod vodstvom zloglasnega voditelja nemških roparskih tolp — Finka s čolnom prepeljali čez Muro, ustrelili stražnika-kaplarja in odvedli konje čez Muro. Zahtevamo, da naša vlada zahteva od avstrijske vlade strogo zadoščenje. Meja se naj vojaško strožje zastraži. Roparskim Nemcem ne trohice kruha iz Jugoslavije!

Novi generalštabni šef je postal generalštabni polkovnik Dragoljub Tašič.

Volitve na Koroškem. Dunajski listi pišejo, da se bodo vršile volitve na Koroškem še-le začetkom spomladi.

Za gvardijanā v ptujskem minoritskem samostanu je določen o Benko Čirič.

Preganjanja Slovencev v Avstriji. Na dunajski visoki šoli za poljedelstvo je bil te dni izključen slušatelj koroški rojak Gregor Sitar iz Št. Jakoba v Rožu. Denunciral ga jekoroški „Heimatsdienst“, češ, ker je za časa koroškega ljudskega glasovanja agitiral za Jugoslavijo.

Umrla je pri Mali Nedelji mati inženerja Ferdo Lupša, znanega slovenskega znanstvenika in zojaka naših Slovenskih goric. Rajna je bila blaga duša, ljubiteljica strogega reda, pa tudi ljubeznjiva in postrežljiva ter nad vse vzorna in skrbna gospodinja. Gospodu inženerju naše sožalje, blagi materi pa svetila večna luč!

Železnica Jesenice—Vetrinj. Promet na železniški progi Jesenice—Vetrinj prevzame s 1. novembrom avstrijska uprava. Zadnji jugoslovanski vlak bo vozil na tej progi dne 31. oktobra.

Podaljšanje železniške proge Poljčane—Konjice. Ravnokar omenjena železniška proga je zdaj podaljšana do Zreč. Novozgrajena proga bo izročena v najkrajšem času prometu. Obrat vodi južna žel.

Orožnikom povišajo plače. Našim orožnikom povišajo plače mesečno za 300 dinarjev, za vsakega družinskega člana dobijo po 3 dinarje na dan. Skrajni čas bi že bil, da se spomnijo naših orožnikov, ki so bili dosedaj v vsakem oziru zelo zapostavljeni.

Delavska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani je z ozirom na novo uredbo zavarovanja delavcev zoper nezgode določila rok za predložitev proračunov zavarovalnega prispevka za prvo polletje 1920 na čas od 1. novembra do vključno 14. novembra t. l. Tiskovine za proračun se podjetnikom vpošljejo tekom prihodnjih dni.

Proti neopravičenim bremenom. Županstva in kmetje župnije Svetinje v ormoškem okraju so sklenili naslednji protest: 1. Da se agrarna reforma čim preje izvrši. 2. Protestiramo proti predloženemu proračunu, ki najhujše obremenjuje kmeta in delavca. Proč s trošarinami! 3. Zahtevamo, da se sklenjeni davek na vojne dobičke pobere in išče država nove davke pri kapitalistih in vojnih dobičkarjih, ne pa pri kmetih in delavcih. — Sledijo podpisi. — Tajništvo Kmetske zveze je poslalo protest deželni in beograjski vladi.

Volitev srbskega patrijarha. Regent je podpisal ukaz, ki določa, da se bo vršila volitev prvega patrijarha novo ustanovljene patrijarhije dne 12. novembra t. l. ob 8. uri dopoldne.

Zveza narodov. Prva seja zveze narodov se bo vršila dne 15. novembra. Na to sejo bo odposlala naša vlada tri odposlance in sicer enega Srba, enega Hrvata in enega Slovenca. Prvi seji bo prisostoval tudi naš ministrski predsednik dr. Vesnič.

Nove novčanice. V finančnem ministrstvu izdelujejo naredbo, da se odtegnejo iz prometa eno-, dve- in desetkronski bankovci in se bodo zamenjali s četrt-, pol- in dvainpol-dinarskimi papirnatimi in kovanimi novčanicami.

Planinski koledar za leto 1921 je že v tisku ter izide v sredini novembra. Med drugo vsebino ima tudi najnovejše kolkovne lestvice in poštne določbe. Cena komadu 20 K ter je namenjen čisti prebitek za povečanje koče na Korošici pod Ojstrico. Naročuje se pri izdajatelju g. Francu Kocbek, nadučitelj v Gornjemgradu, ali pri založništvu v Mariboru, Krekova ulica 5-I levo. R.

Iz Maribora.

Obrtniki, trgovci, delodajalci! Obrnemo se s prošnjo do vas. Iz Koroške prihajajo Slovenci, dan za dnem v Maribor, ker jim radi nemških nasilnosti ni mogoče ostati v domovini. Odbor jim je priskrbel stanovanje in hrano, a oni prosijo dela in zaslužka. To so fantje, delavcii prodajalke in služkinje, zato se obračamo do vas rodoljubi, da pomagate našim bratom in sestram v sili ter jih sprejmete v svoje trgovine, delavnice ali zasebne službe. Storili boste s tem ne le delo človekoljubja, temveč tudi delo velevažno za narodno zavednost in slovensko prihodnost na Koroškem. Blagovolite se odzvati s svojimi naslovi na „Oddelek za begunce“ pri okrajnem glavarstvu v Mariboru.

Naša šolska mladina je v veliki nevarnosti. Njeno izobraževanje v ljudski šoli postaja namreč od dne do dne težavnejše. Vse, kar učenec rabi pri pouku, kakor peresa, svinčniki, papir, zvezki, vse se je s knjigami vred tako podražilo, da stroške zmagujejo komaj premožnejši starši. Kaj pa naj napravi druga velika večina učencev? Ali jo naj pustimo, da se zanemari in zaostane. To bi bila velikanska škoda za mladino in za človeško družbo. To moramo na vsak način zabraniti. Vojna doba je s svojimi žalostnimi posledicami itak ljudsko izobrazbo zelo poslabšala. Šolski pouk in tudi vzgoja sta med vojsko hudo trpela. Zato imajo sedaj vsi stanovi brez razločka sveto dolžnost, da obračajo posebno skrb in ljubezen k mladini. Dobro vzgojena in izobražena mladina je podlaga boljše bodočnosti. Kako pa jo hočemo v sedanji draginji podpirati? Tako, da z združenimi močmi agitiramo in zbiramo denarna sredstva, da se kupijo vsaj ubožnejšim učencem učni pomočki. Brez teh tudi največji trud učiteljstva ne more imeti zaželjenega vspeha. Z ozirom na to potrebo se je sestavil v Mariboru odbor prijateljev naše mladine, ki bo po mestu zbiral doneske za šolske potrebščine ubožnih otrok. Ta odbor se obrača do vseh blagih prebivalcev našega mesta, naj se usmilijo revnih otrok in jim zagotovijo izdatno podporo, kadar bodo dobili v podpis nabiralno polo, potrjeno od mestnega šolskega sveta. Izkazi o donesku se bodo v časopisju objavili.

Umrl je v torek, 26. oktobra, ob 9. uri zvečer v tukajšnji bolnišnici g. Matija Ferš, poštni poduradnik v Mariboru, star 56 let. Rajni je bil naš zvest pristaš, odločno krščanski mož, ki je svoje krščansko prepričanje tudi vedno kazal. Ob svojih dopustih je večkrat obiskal božjo pot Marijino Celje na Gorn. Štajerskem.

Ustanovni občni zbor Slov. obrtnega društva v Mariboru. Ker so društvena pravila odobrena sklicuje pripravljalni odbor, ustanovni občni zbor, za nedeljo 7. novembra ob 9. uri dolpoldne, v malo dvorano Narodnega doma v Mariboru. Istočasno se opozarja gospode, kateri so prevzeli pole za nabiranje članov, da iste zanesljivo pri seji 5. novembra v restavraciji Nar. doma ob 8. uri zvečer izroče pripravljalnemu odboru. Samostojni obrtniki! Vsacega lastna korist je, da pristopi k temu za obrtnika prepotrebnemu društvu, zato naj nikdo ne manjka. — Pripravljalni odbor.

Plastični balet gospe Klavdije Isačenko. Dne 3. novembra priredi znana baletna umetnica gospa Klavdija Isačenko v Mariboru v Götz-ovi dvorani svoj plastični plesni večer. Gospa Isačenko je Rusinja. Prvotno je bila gledališka igralka v Moskvi in v Nižnjem Novgorodu. Potem se je popolnoma posvetila baletni umetnosti. Prepotovala je velik del Evrope; študirala je plese raznih narodov, med drugim grški in italijanski narodni ples. V Petrogradu je odprla šolo za baletno umetnost, ki je kmalu zaslovela po vsej Rusiji. Gojiti je pričela takozvani plastični balet. Ta vrsta plesa se bistveno razlikuje od plesa, ki je znan pri nas pod imenom „ples“, kateri se v nasprotju z plastičnim nazivlje „klasični balet. Plastični balet, kakor ga goji gospa Isačenko, je verno posnemanje muzike v kretnji, mimiki in telesnem ritmu. Kar muzika pove z zvoki, to ona pove z gibljaji telesa, ne da bi pri tem vzbujala čutnost kakor v družabnih plesih. Na njenem programu je med drugimi točkami Schubertov „Marche Militaire“, Sen-Sansov „Labud“, Grigovi plesi, Chopenov „Pogrebni marš“, Rahmainov Rdeči smeh (iz ruske revolucije) in druge vrste plastičnih plesov. Vse kritike njenih dosedanjih nastopov se strinjajo v tem, da je gospa Isačenko velika in izvirna baletna umetnica. Še avgusta l. l. je prirejala svoje umetniške večere na ruskih tleh, zdaj je nastavljena kot prva balerina in profesorica plastike na kraljev. gledališču v Beogradu. V naš obmejni Maribor pride slovanska umetnica po izredno uspelih turnejah v jugoslov. mestih: Ljubljani, Celju, Sarajevu, Osijeku itd.

Prijava slepcev. Vsi tisti, ki so popolnoma slepi ali katerih vid je tako oslabljen, da zaraditega ne morejo opravljati nobenega dela ali v šoli učiti in izobraževati kakor drugi, ki pa stanujejo v mestni občini, naj se javijo pri magistratu. Prijave pri katerih je treba bolnika ob enem predstaviti se bodo sprejemale od srede 3. novembra pa do 5. novembra t. l. v pisarni mestnega fizikata (glavna pošta, II. nadstr. od 9.—10. ure predpoldne.

Zabranjeno blago potom carine. Vsak trgovec, obrtnik ali industrije naj v teku treh dneh pismeno javi trgovskemu gremiju, katero blago, ki je danes zabranjeno, bi bilo neobhodno potrebno uvoziti v naše kraje. Iz kojega vzroka je to zabranjeno blago tukaj potrebno, naj se tudi utemelji.

Hotelirje in gostilničarje se opozarja na prodajo kozarcev, vrčev in raznih steklenic, ki se vrši v nedeljo, 31. oktobra in pondeljek, 1. novembra v mariborskem Narodnem domu.

Mariborsko gledališče. Vsled pomanjkanja prostora nam je izostalo poročilo o vprizoritvi Shakespearjevega „Sen kresne noči“ in Vojnovičeve „Smrt majke Jugoviča“. O teh objavimo v prihodnji številki v obliki podlistka daljšo recenzijo.

Tobačna trafika v Mariboru, Ruška cesta št. 35. je razpisana potom javnega natečaja do 25. novembra 1920. Enoletni kosmati dobiček je znašal 4744 K 50 v. Položiti se mora predno se ponudba izroči 500 K jamščine.

Dopisi.

St. Lenart v Slov. gor. Okrajni odbor KZ za šentlenartski okraj nam naznanja, da se dne 31. okt. pri Sv. Barbari v Slov. gor. ne vrši volilni shod K. Z., ampak pri Sv. Ani v Slov. gor. popoldne po večernicah. Govori dr. Veble.

Dobrna pri Celju. V nedeljo 17. t. m. je bilo v Dobrni dekliško zborovanje s predavanjem o Koroški in o plebiscitu. Prav lep in navdušen govor je imela tudi kmečka žena Verdev in kmečko dekle Podvršan. Naše ženstvo je vedno vršilo svoje katoliško slovensko dolžnost in jo bo tudi v teh časih.

Šmarje pri Jelšah. Šmarskemu Orlu je daroval g. dr. Lujo Koser, tajnik kr. poslanstva v Varšavi, povodom svoje poroke z gdč. Fini Lešnikovo K. 560. Svojemu prvemu ustanovniku kličejo krepki: Bog živi! — šmarski Orli.

REPERTOIRE Slov. nar. gledališča v MARIBORU

Soboto, 30. oktobra: Ples v operi, opereta. Izven abon.
Nedeljo, 31. oktobra: popoldne: Spanska muha. Izven abon.; zvečer: Brat Martin. Izven abon.
Pondeljek, 1. novembra: Zemlja. Abon. C-5.
Torek, 2. novembra: Sen kresne noči. Abon. B-6.
Sredo, 3. novembra: Gostovanje v Ptuju. Krajl na Betajnovi. Izven abon.
Četrtek, 4. novembra: Ples v operi. Abont A-7.
Soboto, 6. novembra: Morala gospe Dulske. Izven abon.

Mariborska eskomptna banka v Mariboru, Aleksandrova cesta štev 11.

Telefon štev. 16.

Podružnica: MURSKA SOBOTA.

Sprejema: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju.
Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.
Izdaje: Čeke nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.
Daje predujme: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.
Daje kredite: Pod najugodnejšimi pogoji. 10
Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Mala naznanila.

Razna:

Zimsko blago
za obleke in perilo si po zelo nizkih cenah preskrbite v manufakturni trgovini Franjo Majer, Mariboru, Glavni trg 9.

512

URE
vsake vrste se sprejmejo v popravilo. Zaloga ur zlatnine in srebrnine. Cene zmerne. Postrežba točna.
JAN IGNACIJ, MARIBOR
KRAJŠKI TRG v gradu (Burg).

869 **Podpirajte obrtnika-Slovenca!**
Stavb. in umet. ključavničar
Franjo Kumerc, Maribor,
Pod mostom št. 10
se priporoča cenj. občinstvu za vsa v njegovo stroko spadajoča dela: kot popravila poljedelskih strojev, toplovodov in parnih kurjav.
Delo solidno! Cene zmerne!

Slovenci širite „STRAŽO“

Plemenska kobila
težka, 6 let stara, se zamenja za težkega konja. Ribiška ulica 9, Maribor. 870

Proda se:

Lepo posestvo
v bližini Maribora ob železnici, vinograd, sadonosnik, polja in gozd z živino in pridelki na prodaj. Pojasnila v upravništvu. 878

SUKNO za moške in ženske obleke, barhenta, hlačevine, platno belo in barvano, posteljne odeje, koce, srajce in hlače v vseh vrstah itd. se dobiva po nizki ceni v manufakturni trgovini Franjo Majer, Maribor, Glavni trg 9.

Omare, postelje,
nočne omarice in drugo pohištvo, solidno napravljeno in lepo lakirano ima na prodaj Alojz Rojko mizar v Mariboru, Vojaška ul. 8, blizu starega mosta. 878

Pozor! 2 livška vozova, 2 nova vozova (za špeharje primerna), 1 nov ročni voz na prodaj, kovaški mojster Pečar, Maribor, Pod mostom 10, ob državnem mostu. 882

Službe:

Krojač, ki bi šival za trgovino, dobi stalno delo. Naslov v upravi. 872

Učenca sprejme Šalkovič, čevljar, Maribor, Koroška cesta 12. 883

Najlepši izlet
pri vsakem vremenu popoldan in zvečer je do vile „ALWIES“ v Lajtersbergu.
Vino po 16, 20, 24, 28, 32 in 50 K liter. Dobra kuhinja in v nedelje godba. 864 GOSTILNA RUDL.

POHIŠTVO
LASTNIH IZDELKOV
iz trdega in mehkega lesa se zavolje pomanjkanja prostora po znižanih cenah prodaja pri
Peter Hochnegger in dr.
MARIBOR, Koroška cesta 46—53.
Prodaja tudi proti mesečnemu odplačilu. 552

ZNANO JE!
da se v veletrgovini manufakturnega blaga
Karel-a Worsche TM
v Mariboru, Gospodska ulica
dobiva vsakovrstno manufakturno blago v največji izberi po najnižjih cenah

Cevlje
dokolenice (gamaše)
obleko
perilo
NAJCENEJE!
SOLIDNO!
torbice za trg
potne košare
razno galant.
blago ter vrvi iz prave konoplje
kupite najceneje pri
Jakobu Lah, Maribor
GLAVNI TRG 2. 805

NAZNANILO OTVORITVE
Dovoljujem si naznaniti p. n. občinstvu, da sem otvoril v hiši g. Ferka, lakirnika, Jugoslovanski trg 3 (Tegetthoffov trg)
stavbeno, umetno in strojno ključavničarstvo
Potrudil se bom s hitrim, solidnim in cenim delom zagotoviti popolno naklonjenost. Z velespoštovanjem 891
Franc Krajnc in dr. ključavničar

Strešna lepenka
se dobi pri 879
ALOJZU KÜHAR
Maribor, Cankarjeva ul. 26.

Pristne kranjske klobase
izdeluje in razpošilja v vsaki množini staro renom. tvrdka
M. URBAS, LJUBLJANA, Slomškova ulica 13

Slovenci širite naše liste!

DROŽE! 889 DROŽE!
TOVARNA ZA SPIRIT IN DROŽE D. DRUŽBA V RAČJEM
priporoča svoje izdelke.

KUPUJEMO PO NAJVIŠJI DNEVNI CENI FIŽOL IN LEČO
v vsaki množini ter prosimo ponudbe na
Anton Tonejc in drug,
855 MARIBOR

DANICA KREMA
844 ZA
OBUVALO
čisti, sjaji in konzervira kožo
PROIZVAJA:
„SLAVIJA“ tvornica kemičnih proizvodov d. d. ZAGREB
Telefon 5-46 ILICA 213 Brzojavi: „CEMIA“

Izdajatelj in založnik Konsorcij „Straže.“ Odgovorni urednik: Franjo Žebot. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.